

**По-малко от месец остава до 28 септември -
Денят на правото да знам**

За пета поредна година неправителствени организации, комисари по информацията и застъпници за свободата на информация от целия свят ще отбележат по различни начини Денят на правото да знам. Решението за създаването и

и Южна Африка, а също така и представители на международни организации, работещи в тази област. На 28 септември 2002 г. бе учредена и Международната мрежа на застъпниците за свобода на информацията (Freedom of Information Advocates

Наградите, раздадени на церемонията по случай международния ден на правото да знам през 2006 г.

утвърждаване на този своеобразен празник бе взето в последния ден от международната работна среща "Прилагане на законодателството за достъп до информация. Съдебни практики", проведена между 26 - 28 септември 2002 г., в гр. София. В нея взеха участие представители на неправителствени организации, работещи в областта на достъпа до информация от 15 страни - Албания, Армения, Босна и Херцеговина, България, Грузия, Индия, Латвия, Македония, Мексико, Молдова, Румъния, Словакия, САЩ, Унгария

и Южна Африка, а също така и представители на международни организации, работещи в тази област. На 28 септември 2002 г. бе учредена и Международната мрежа на застъпниците за свобода на информацията (Freedom of Information Advocates

и Южна Африка, а също така и представители на международни организации, работещи в тази област. На 28 септември 2002 г. бе учредена и Международната мрежа на застъпниците за свобода на информацията (Freedom of Information Advocates

В БРОЯ**Новини - съдебни дела****Коментар на юриста
Лични данни на показ****ПДИ ще връчи годишните си
награди за принос в областта
на свободата на информа-
цията по повод Международ-
ния ден на правото да знам****Интервю
Прозрачността намалява
възможностите за
злоупотреби****Достъпниците по света
Годишна среща на приятелите
на Стейтуоч 22-23 юни 2006 г.****Дългият път към свободен
достъп до информация от
обществения сектор****Новини**

връчване на награди за принос в областта на свободата на информация. Наградите връчваме в седем категории, а набрането на номинации е съпроводено с кампания за популяризиране на правото да знам. Голям принос за това имат нашите координатори в страната, които посредством местните медии и собствени инициативи разпространяват информация и материали, свързани с правото на достъп до информация и предстоящия Международен ден на правото да знам. Церемониите, които ПДИ провежда на 28 септември, имат за цел да поощрят усилията на граждани, журналисти и неправителствени организации в търсенето на обществена

на стр. 2

информация, да поощрят тези институции, които най-добре са организирали предоставянето на информация за гражданите и да порицаят тези институции, които не изпълняват задълженията си по Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ) и нарушават правото на гражданите на достъп до информация.

Церемонията по връчване на награди по повод Деня на правото да знам се превърна в обществено събитие, на което присъстват все повече и повече хора, които имат отношение и се интересуват от въпросите на достъпа до информация. Близо 150 представители на неправителствени организации, служители от държавната администрация, журналисти, съдии, юристи, партньори, приятели, колеги присъстваха на церемонията по връчване на наградите на 28 септември 2006 г. в Пресклуба на БТА. Специални гости на миналогодишната церемония бяха министърът на държавната администрация и административната реформа г-н Николай Василев, постоянният координатор на ООН в България г-н Нийл Буне и г-жа Кармен Гонсалвес, съветник в Посолството на Кралство Холандия.

Как да номинираме?

Информация за номинациите и за самата церемония се оповестява в национални и местни медии, както и на Интернет страницата на ПДИ. Можете да намерите повече информация за предстоящата церемония, както и да предложите своите номинации до 15 септември, на Интернет адрес: <http://www.r2kd.com>.

Жури 2007 г.

Победителите в отделните категории се избират от жури, което се състои от

представители на неправителствени организации, обществени институции и медийни асоциации. Тази година журито, което ще определи призъорите в петия Международен ден на правото да знам, ще бъде в следния състав:

- Александър Кашъмов - ръководител на правния екип на Програма Достъп до Информация
- Вилям Попов - председател на граждански клуб „Компетентност и морал“, носител на три грамоти и наградата "Златен ключ" за „Гражданин, най-активно използвал ЗДОИ“ за 2006 г.
- Гинка Капитанова - изпълнителен директор на Фондация за реформа в местното самоуправление (ФРМС)
- Гергана Жулева - изпълнителен директор на Програма Достъп до Информация
- Емилияна Живкова - програмен директор, Програма на ООН за развитие (ПРООН)
- Николай Маревков - координатор информационни системи и анализи, ПДИ
- Петко Георгиев - изпълнителен директор на „ПроМедия“
- Радостина Захариева - Министерство на държавната администрация и административната реформа
- Светлозар Желев - директор „Книгоиздаване“, издателство "Сиела"
- Фани Давидова - юрист в Програма Достъп до Информация
- Христо Христов - журналист, в. „Дневник“, носител на Специалната награда за цялостен принос в областта на достъпа до информация през 2005 г.

28 септември 2007 г.

Петата церемония по връчване на награди в Деня на правото да знам ще се проведе на 28 септември 2007 г., от 17.00 часа, в „Пресклуб“ на БТА (бул. „Цариградско шосе“ 49). Организацията на церемонията тази година се провежда в рамките на проект "Увеличаване прозрачността и отчетността на управлението чрез електронен достъп до информация", финансиран от Доверителния фонд за демократично управление на Програмата на ООН за развитие в България.

Кои бяха удостоените със "Златен ключ" в Деня на правото да знам през 2006 г.

На базата на установени критерии, всяка година журито за Деня на правото да знам избира най-заслужилите застъпници за свободата на информация в България в седем различни категории - пет положителни и две отрицателни. Награда "Златен ключ" в категорията "Гражданин, най-активно използвал правата си по Закона за достъп до обществена информация" за 2006 г., бе присъдена на Вилям Попов. Гражданинът бе удостоен с наградата, след като три поредни години бе носител на грамота в същата категория. Изборът на журито се спря на Вилям Попов поради това, че той години наред активно упражнява правото си на информация, обръщайки се към различни институции и постигайки значими резултати. Попов е подавал заявления до президента, до министър председателя, до министри и кметове; водил е успешното сам съдебни дела за достъп до информация.

"За мен тази награда е една много престижна награда. Тя е свързана с гражданската активност, с човешкия морал, с нетърпимостта към произвола, некадърността, неморалността в управлението. Оказва се, че правото на достъп до информация е наистина едно от най-важните човешки права. Аз също се интересувам да знам какво става зад бетонните стени, зад здравите врати на властта. Искам да знам как вземат решения, как изразходват нашите пари?", сподели г-н Попов след церемонията миналата година. За особените му заслуги като гражданин, активно използващ ЗДОИ, за постигане на прозрачност и отчетност на управлението и демократизация на българското общество, поканихме Вилям Попов в журито за Деня на правото да знам за 2007 г.

Почетни грамоти в категорията бяха връчени на Пламен Симеонов, който е използвал ЗДОИ при търсене на информация от Главна прокуратура, на Антон Герджиков - за използването на ЗДОИ при търсене на информация от Министерство на външните работи, и на Десислава Раянова за упоритото ѝ търсене на информация, засягаща болните от множествена склероза в България.

Като най-добър журналистически материал, подготвен на базата на информация, получена по

ЗДОИ, бе отличен репортажът на Генка Шукерова от bTV за незаконното строителство в Несебър. "За Закона за достъп до информация разбрах по-подробно покрай Програма Достъп до Информация. Наистина, това е един хубав закон. Проблемът е в това законът да се прилага на практика. Бих го използвала отново, защото се оказа, че това е единственият начин да получим доказателства за нещата, които неофициално знаем, и съответно да подготвим материали, които са обосновани с факти и аргументи", подчерта журналистката значението на ЗДОИ за работата си.

С почетни грамоти бяха удостоени Катрин Бинбашиева от TV7 за репортажа "Незаконни строежи във вододайната зона на язовир Искър" и Алексения Димитрова от в-к "24 часа" за използване на законите за достъп до информация в САЩ и България при подготовка на редица материали във в. "24 часа" и книгата ѝ "Войната на шпионите".

Третата положителна награда бе присъдена на екологично сдружение "За Земята". Неправителствената организация бе удостоена със "Златен ключ" за кампанийно и резултатно използване на процедурите по ЗДОИ и водене на съдебни дела за получаване на достъп до екологична информация, свързана с национални проекти като строежа на Летище София, автомагистрала „Люлин“, моста „Вигин-Калафат“, туристически и ски център „Паничище Езерата - връх Кабул“.

„За Земята“ използва ЗДОИ в изключителен широк спектър от случаи и въпроси, не само свързани с околната среда. Тази награда първо е изненадваща и второ е едно признание за това, което вършим през последните години и което "За Земята" ще продължи да върши", каза Ивайло Хлебаров от "За Земята" след церемонията.

Център на неправителствените организации в Разград получи почетна грамота за активното използване на ЗДОИ и водене на дела за достъп до информация с голямо обществено значение. С грамота в категорията бе удостоено и екологично

на стр. 4

Носителите на „Златен ключ“ за 2006 г. - Вилям Попов, Митко Ангонов - кмет на община Стралджа, Генка Шукерова, Сашка Виденова - АДФИ и Ивайло Хлебаров - „За Земята“

сдружение „Зелени Балкани - Пловдив“, за резултатното използване на ЗДОИ при търсенето на екологична информация.

През 2006 г. като най-добра Интернет страница, от гледна точка на Закона за достъп до обществена информация, бе отличена страницата на Община Стралджа. Въпреки размера и ограничените си ресурси, общината си е поставила приоритетна цел да развива страницата си като средство за оповестяване на информация и получаване на обратна връзка от гражданите. "Стралджа наистина е малка община и понеже е разпръсната, решихме да дадем възможност на гражданите да изказват мнение чрез Интернет страницата, да комуникират по проблемите на общината, да дават виждания за развитие и препоръки за работата на общинската администрация", сподели кмета на Стралджа, г-н Митко Ангонов.

Община Сливен и Басейнова дирекция - Благоевград, бяха отличени с почетни грамоти в категорията за развитието на своите Интернет страници.

В категорията за институция, осъществила най-голям прогрес в организацията на предоставяне на информация за граждани през 2006 г., журито определи Агенцията за гържавен вътрешен финансов контрол (АДВФК). АДВФК бе наградена със "Златния ключ" за успешната промяна в практиките по предоставяне на достъп до информация и постигане на максимална прозрачност в работата. Министър Николай Василев връчи приза на прабприемника на АДВФК - Агенцията за гържавна финансова инспекция (АДФИ) - с пожелание за развитие на положителните практики по предоставяне на информация. "АДФИ, макар и с намален състав, работи със същите хора, които са работили в АДВФК, и те имат вече опита, познават процедурите и правилата, по които ние придвижваме тези заявления. Няма начин да се прекъсне връзката," обеща Дора Бурова от АДФИ. За изпълнение на задълженията си по ЗДОИ с почетни грамоти бяха удостоени Басейнова дирекция - ИБР Пловдив; Областния управител на Велико Търново и Община Тунджа.

Какво можете да направите вие, за да отпразнувате Деня на правото да знам?

Ако сте неправителствена организация...

организирайте събитие, дебат, церемония по връчване на награди, напишете прессъобщение, проведете дискусия с местната общност или в местното училище, напечатайте плакати, разлепете ги по улиците, направете рекламни тениски и ги раздайте на хората по улиците... Въвлечете хората в кампанията, нека те да погадат заявления за достъп до информация!

Ако сте гражданин...

подайте заявление за достъп до информация, напишете писмо до местния вестник, призовете общината да разясни на гражданите правото да знам - чрез плакати или на уеб страницата си - пишете на общинския съвет или на вашия народен представител и ги попитайте какво правят те за прозрачното управление!

Ако сте преподавател или ученик...

проведете дискусия за правото да знам и значението на отвореното управление, помислете за въпросите, които можете да зададете в заявление за достъп до информация, на орган на изпълнителната власт като Министерството на образованието, например, определете проблем, който интересува местната общност, за който бихте искали да знаете повече, като например качеството на питейната вода, бюджета, отпуснат за спортни дейности. И подайте заявления за достъп до тази информация!

Ако сте библиотекар или поддържащ блог в Интернет...

вие вече знаете цената на информацията, така че направете така, че вашите читатели да разберат за Деня на правото да знам!

Ако сте журналист...

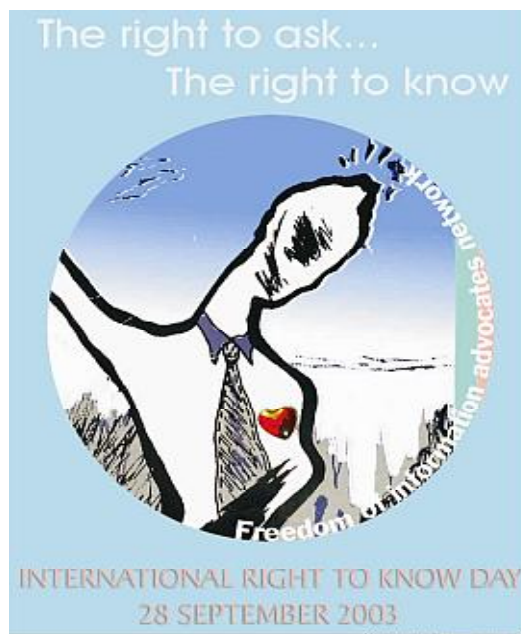
напишете статия за Деня на правото да знам по света, както и за проблемите, свързани с прозрачността във вашата страна. Ако досега не сте подавали заявление за достъп до информация по силата на националното Ви законодателство, това е подходящия момент да го направите и да напишете история за това какво ще се случи!

Ако сте Комисар по информацията...

присъединете се към обществеността като организирате някакво събитие или изпратите прессъобщение организирате състезание, което да поощри отвореността в управлението, като състезание за най-добра уеб-страница или институция с най-добро време за отговор по заявление за достъп до информация - разпространете примери за предоставяне на информация, която заздравява връзката между управляващите и гражданите. Изпратете писмо до институциите, с което им напомняте, че 28 септември е Денят на правото да знам и да подчертаете, че прозрачността е нещо, от което не трябва да се страхуват, защото всички го правят!

Ако сте държавен служител...

запитайте се какво правите, за да помогнете за отвореното управление, разберете какво прави вашата институция, за

Плакат по случай първия Ден на правото да знам (2003 г.), изготвен от Yascha/Deebeeduss Systems (Косово)

да бъде по-отворена, помислете как може да бъде управлявана информацията, за да бъде тя по-лесно предоставяна на членовете на обществото - публикувайте повече информация на вашата уеб-страница, за да може обществото да разбира по-добре действията на вашата институция и ако в страната ви има действащ закон за достъп до информация, говорете с хората от вашата институция, които отговарят за предоставянето на информация и разберете как може да им помогнете за предоставянето на информация в законоустановените срокове!

Ако все още не сте сигурни какво да правите...

хвърлете поглед на страницата на Мрежата на застъпниците за свобода на информацията (www.foiadvocates.net) за това какво планират членовете на мрежата за 28 септември, свържете се с Програма Достъп до Информация. И моля ви, не забравяйте да ни изпратите всички ваши наблюдения и изрезки от статии по повод Деня на правото да знам, за да направим колкото се може по-пълен този 28 септември.

Благодарим Ви!

Бъдещата Конвенция за достъп до официални документи се изготвя от Съвета на Европа

Защо Конвенцията се изработва точно сега и от кого?

Изготвянето и приемането на задължителен правен документ, който да гарантира свободния достъп до информация, се дискутира в Съвета на Европа поне от 1994 г., когато идеята кристализира около приетата от Съвета на министрите през 1981 г. Препоръка R(81)19 за достъп до информация, съхранявана от обществените институции.

По време на първата си среща през март 1998 г., Групата експерти задълбочено обсъжда въпроса за приемането на правнозадължителен документ, но въпреки това, решава да се съсредоточи върху непосредственото изготвяне на препоръка, като остави възможността за изготвянето на конвенция отворена. Ето защо, Групата започва фокусирана работа върху изготвянето на препоръка, базирана на сравнителен анализ на законодателства и практики. Препоръка (2002)2 официално е приета през февруари 2002 г.

Идеята за Конвенция отново е предложена на семинара „Какво е достъп до официални документи?“, организиран от Директората по човешки права и медии в Съвета на Европа и проведен през ноември 2002 г. в Страсбург. На семинара беше представена Препоръка (2002)2 и бяха обсъдени особеностите на националните законодателства на страните-членки, в светлината на Препоръка (2002)2. Участниците в семинара, сред които бяха и граждански организации, препоръчват изработването на договор с правнозадължителен характер.

В резултат на тези срещи, Координационният комитет по правата на човека в Съвета на Европа поисква от Комитета на министрите мандат за изготвянето на подобен правен документ. Групата от експерти със специалната задача да изотви текста на бъдещата конвенция се събира през януари 2006 г. Групата трябва да приключи работа до края на 2007 г. В процеса на подготовка на проекта на Конвенция, Групата е провела 3 заседания през 2006 г. и едно през 2007 г., като предстои още една, последна среща, планирана за 9-12 октомври.

Положителното дългата история на изготвяне на бъдещата Конвенция за достъп до документи е, че това бе един внимателен, добре обмислен процес. От срещите през 2006 г. става ясно, че независимо от противопоставянето от някои страни на подобна Конвенция (представителите на Франция и Германия изразяват открито

подобна позиция), те приемат бъдещата Конвенция като свършен факт. В същото време представителите на някои северни и западни европейски страни в Групата от експерти изразяват силно нежелание за приемането на Конвенция, която ще доведе до изменение в националното им законодателство (такива са Белгия, Франция, Германия и Великобритания). Като се вземе предвид, че националните режими за достъп до информация имат своите "недостатъци", съществува опасност Конвенция, която представлява сбор от тези режими да постави стандарти, по-ниски от международно установените в областта.

Граждански организации, които вземат участие като наблюдатели в процеса на изготвяне на бъдещата Конвенция обаче, предупреждават, че съществуват някои слабости в съдържанието на Конвенцията, чието преодоляване е възможно.

Кой взема важните решения по изготвянето на Конвенцията?

Решенията по приемането на бъдещата Конвенция се вземат на три нива. Първите решения се вземат от Групата на експертите, които имат специален мандат - изготвянето на проекта на бъдещия договор. След това текстът трябва да бъде одобрен от Координационния комитет по правата на човека в Съвета на Европа, който има право да нанася промени. Крайното приемане на документа става от Комитета на министрите, в който влизат всички външни министри на страните-членки.

В Групата от експерти преобладават членове от северните западноевропейски страни. Освен това, не всички страни-членки на Съвета на Европа имат свои представители в групата от експерти. Само 15 от общо 47-те членки на Съвета на Европа имат свои представители в тази Група. Това означава, че някои от най-новите и по-добри национални закони в региона могат да бъдат пренебрегнати. Някои от членовете на Групата имат малък опит в областта на достъпа до информация, други са експерти с директен опит на национално ниво (въпреки че често нямат широк поглед върху правото на информация в глобален план).

България има свой представител в Работната група по изготвяне на бъдещата Конвенция за достъп до официални документи на Съвета на Европа. Това е г-н Ивайло Иванов, директор на отдел "Човешки права" в Дирекция "Човешки права и международни организации" към

на стр. 7

от стр. 6

Министерството на външните работи. Г-н Андрей Техов от Дирекция „Права на човека и международни хуманитарни организации“ към МВнР пък представлява България в Координационния комитет по правата на човека в Съвета на Европа. Както бе отбелязано по-горе, Координационният комитет трябва да одобри и приеме текста на бъдещата Конвенция. Но той може също така да върне проекта на Групата от експерти за промени в положителна посока.

Становището на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа също може да има значение за приемането на крайния текст на бъдещата Конвенция. Членове на българското представителство в този законодателен орган на Съвета на Европа са г-н Юнал Лютфи (ДПС), г-н Иван Иванов (ДСБ), г-жа Анелия Атанасова (НДСВ), г-н Захари Георгиев (КБ), г-жа Фатме Илиаз (ДПС), Лъчезар Иванов (НДСВ), Евгения Живкова (КБ), Надежда Михайлова (ОДС), Андрей Пантев (КБ) и г-жа Даринка Станчева (НДСВ).

В срещите на групата от експерти по изготвянето на Конвенцията участват като наблюдатели и граждански организации. От самото начало на работата по бъдещата Конвенция, активно участие с изразяването на позиция и постоянна кампания за приемането на Конвенция, която да поставя по-високи стандарти в областта на достъпа до информация, вземат Правна Инициатива на Отворено Общество и Article 19. От своето

основаване през 2005 г. изключително активна е и базираната в Магрид Access Info Europe. Тези организации изготвят сравнителноправни анализи, дават препоръки и мобилизират граждански групи в застъпнически кампании за Конвенция, която да поставя стандарти в областта на достъпа до информация, основани на най-доброто законодателство и практики в света.

В навечерието на петия Международен ден на правото да знам трите организации, застъпници за свободата на информацията, поеха кампания за допълването и коригирането на проекта на бъдещата Конвенция за достъп до официални документи. Въпреки положителния ефект от приемането на такъв правнозадължителен документ, те подчертават някои съществуващи слабости в настоящия текст на Конвенцията и призовават гражданското общество да подкрепи застъпническата кампания за подобряване съдържанието на документа.

Програма Достъп до Информация се присъедини към техния призив като подписа писмото, което ще бъде изпратено до председателя на Групата експерти по достъп до официални документи (http://www.aip-bg.org/documents/coe_letter.htm), разпространи информацията по всички международни мрежи, на които е член, и даде гласност на настоящата кампания в месечния си бюлетин, Интернет страницата си и с помощта на координаторите на ПДИ в страната, които вече реализираха публикации в местните медии по повод кампанията.

Бъдещата Конвенция за достъп до официални документи се изготвя от Съвета на Европа

Според групи от гражданското общество в Европа, съществува риск първият международен договор, който ще гарантира правото на достъп до информация и който в момента се изготвя от Съвета на Европа, да не отговаря на установените европейски стандарти. Документът, който ще се превърне в "Европейска Конвенция за достъп до официални документи", се изготвя от група специалисти от 15 от общо 47-те държави-членки на Съвета на Европа. Групата специалисти трябва да приключи работа до края на 2007 г. и предстои още само една среща по проекта на договора, насрочена за 9-12 октомври в Страсбург.

Бъдещата Конвенция за достъп до официални документи признава правото да се искат "официални документи", които са широко определени като всяка информация, съхранявана от обществените институции, в каквато и да е форма. Една от положителните страни е, че бъдещата Конвенция ще гарантира, че правото на достъп до "официални документи" може да се упражнява от всеки, без нужда от демонстриране на специален интерес от поисканата информация и без да се заплаща такса за подаване на заявлението или преглед на документа.

Въпреки това, проектът на Конвенцията има три основни слабости:

на стр. 8

1. Не включва в задължителния си обхват всички официални документи, съхранявани от законодателната и съдебната власт.

2. Не включва в задължителния си обхват официалните документи, съхранявани от физически и юридически лица, които изпълняват обществени функции.

3. Не определя някои основни категории официални документи, които трябва да бъдат публикувани от обществените институции по тяхна инициатива, като например тези, съдържащи финансова информация или информация за обществени поръчки.

Граждански организации от Европа и целия свят, по инициатива на организациите със статут на наблюдатели в Групата на специалистите, Access Info Europe, Article 19 и Правна Инициатива на Отворено Общество, призовават тези пропуски да бъдат коригирани, преди Конвенцията да бъде приета от Комитета на министрите - висшият политически орган на Съвета на Европа. Те отбелязват, че на Конвенцията неминуемо ще се гледа като на правен документ, съдържащ установените в Европа норми, и затова - отразяващ и минималните стандарти, към които правителствата в различните части на света трябва да се придържат. Но тази Конвенция не отразява съществуващите добри практики в Европа и други части на света и в никакъв случай не гарантира достатъчна защита на правото на достъп до информация.

Правото на достъп до информация, съхранявана от държавата, се развива бързо. През 1990 г. само 12 страни са имали закони за достъп до информация. В момента повече от 75 страни имат такива закони. От 47-те страни-членки на Съвета на Европа, 24 уреждат правото на достъп до информация в конституциите си (например Норвегия прие поправки в конституцията си през 2004 г., за да въведе изрично това право). На международно равнище правото на информация е признато за основно човешко право в специални документи относно свободата на изразяване на Организацията на обединените нации, Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа и Организацията на американските държави. През септември 2006 г. Интерамериканският съд по правата на човека утвърди правото на достъп до информация като основно човешко право.

Значително голяма част от 47-те страни-членки на Съвета на Европа гарантират достъп до широк кръг от информация, съхранявана от

законодателните и съдебни органи, чрез закони за достъп до информация или посредством друго законодателство (норми, които често предшестват режимите за достъп до информация).

Проектът на Конвенцията в сегашната си форма задължава институциите на законодателната и съдебната власт да предоставят единствено документи, които се отнасят до техните "административни функции". Няма принципна причина режимът на достъп до информация да третира органите на законодателната и на съдебната власт по различен начин, от тези на изпълнителната власт. Органите на законодателната и съдебната власт изпълняват обществени функции и са финансирани с обществени средства. Логиката, която стои зад нуждата от прозрачност на изпълнителната власт, се отнася с еднаква, ако не и с по-голяма сила за законодателната и съдебната власт. Иронично би било да се изключат от обхвата на Конвенцията документи, които се отнасят до дейностите по законодателния процес в националните парламенти - най-чистата проява на представителната демокрация. Прозрачност-та на тези институции ще позволи на общество-ността да си състави мнение за дейността им, ще породи по-голяма ефективност, ще намали корупцията и в крайна сметка ще повиши общественото доверие в нея. Още повече, че режимът на ограниченията, който Конвенцията предвижда, напълно дава възможност да се защитят законни интереси в законодателната или съдебната власт.

Подобни разсъждения водят до нуждата от включване на частни компании, които изпълняват обществени функции, в задължителния обхват на Конвенцията. В период, в който традиционните обществени услуги - комуналните, тези, свързани със здравеопазването или военните операции - се отдават все повече и повече на изпълнители от частния сектор, невключването на подобно компании би било очевиден пропуск. Това би представлявало също така и неоправдано снижаване на стандартите, установени с Препоръка 2002 на Съвета на Европа, която обхваща "физически и юридически лица, доколкото те изпълняват обществени функции".

По отношение на активното публикуване на информация, гражданските организации отбелязват, че правилата за активно публикуване на информация са основен компонент на ефективните режими за свобода на

информацията и че много закони за достъп до информация съдържат подробни разпоредби относно информацията, която трябва да се предоставя без нужда от подаване на заявление, например като се публикува на Интернет страницата на институцията. Много хора, които не са експерти, никога не биха подали заявление за достъп до официален документ. За да се гарантира, че въпреки това хората имат възможност да си създадат мнение за институциите и да участват в процеса на взимане на решения, трябва да се публикува информация от обществен интерес, без да е нужно да се подава заявление. За да гарантира, че това ще се случи на практика, Конвенцията трябва да определи тези категории информация, които институциите трябва, като минимум, да публикуват по по тяхна инициатива.

В допълнение към трите най-сериозни проблема на настоящия текст на Конвенцията, смятаме, че в проекта има и следните слабости:

4. Липса на гаранции, че заявителите ще имат достъп до обжалване пред по-горна инстанция или съдебен орган, който би могъл да задължи институцията да предостави достъп до официални документи.

5. Липса на гаранции за обжалваемостта на други нарушения, освен „отказа“ за предоставяне на информация (като например несъобразяване със законовите срокове или с предпочитаната форма за предоставяне на информация).

6. Недостатъчно ясно определение на изключенията от достъпа до информация, по-специално, свързани с вътрешните обсъждания при оперативната подготовка на документите и търговската тайна:

а. няма срок за прилагането на ограничението при вътрешни обсъждания; подобни документи могат да бъдат отказвани до безкрайност, дори и след вземането на окончателно решение по дадения проблем;

б. Конвенцията трябва да защитава само "законови търговски интереси", а не всеки "търговски интерес", както гласи текстът на настоящия проект.

7. Липса на изискване държавите да определят максималния срок, в който трябва да се отговори на едно заявление.

От особено значение е проблемът, свързан със законовата защита на правото на достъп до информация (точка 4). Настоящият проект на Конвенцията гарантира на заявителите, на чиито заявления е било отказано, "достъп до процедура за обжалване пред съд или друг независим и безпристрастен орган, създаден със закон". Въпреки това, текстът на проекта не уточнява, че несъдебният орган, пред когото може да се обжалва, трябва да разполага с властта да задължи институцията да предостави официални документи. При липсата на такава гаранция и при отказана ефективна съдебна защита, правото на заявителя на достъп ще остане само на теория, което е нарушение на един от основните принципи на защитата на човешките права.

Проектът на Конвенцията, веднъж завършен от групата специалисти в средата на октомври 2007 г., отива в Координационния комитет по правата на човека в Съвета на Европа (който най-вероятно ще разгледа проекта през ноември) и след това - в Комитета на министрите за одобрение и крайно приемане, което е възможно да се случи в началото на 2008 г.

Предприемането на спешни действия преди 9 октомври - когато ще се състои последната сесия на групата от специалисти - е необходимо, за да подтикне включването в Конвенцията на приемлив минимум стандарти за правото на достъп до информация. Едно от нещата, които можете да направите, за да подкрепите кампанията ни, е да ни пишете, за да подпишете писмото, изготвено от Access Info Europe, Article 19 и Правна Инициатива на Отворено Общество. Текстът на писмото на български език може да откриете на адрес: http://www.aip-bg.org/documents/coe_letter.htm. Последната възможност да подкрепите инициативата е 18.00 часа, на 26 септември 2007 г.

За повече информация:

Хелън Дарбишър, Access Info Europe

tel: + 34 667 685 319

helen@access-info.org

Програма Достъп до Информация

tel: 359 2 988 5062, 981 9791, 9867709

office@aip-bg.org

От 10 до 14 септември 2007 г. Програма Достъп до Информация ще бъде домакин на учебно посещение на тема „Свобода на информацията и най-добри практики“, финансирано от Агенция за международно развитие на САЩ, в рамките на World Learning Kosovo. По време на обучението 13 души от автономна област Косово - представители на неправителствени организации, медии и органи на централното и местно управление - ще се запознаят с българския опит по прилагането на Закона за достъп до обществена информация. Програмата предвижда участниците да посетят Министерството на държавната администрация и административната реформа, Държавната комисия по сигурност на информацията, Комисията за защита на личните данни, Върховен административен съд, Народното събрание, Столична община и Столичен общински съвет.

Четвъртата среща "Европейска ресурсна банка" под надслов "Европа: Институции за свобода в глобалния контекст" ще се проведе между 13 и 16 септември в Букурещ. Тази година домакин на най-голямата годишна среща на организации, работещи в полза на демокрацията и принципите на пазарната икономика, е Центърът за институционални анализи и развитие (CADI). Формирана по примера на "Ресурсна банка" на фондация "Наследство", "Европейска ресурсна банка" събира представители на организации от Европа и Америка, както и учени, изследователи, политически анализатори и икономисти. През 2007 г. участниците ще обединят усилия в търсене на отговори на въпроси, свързани с Европейската конституция. Те ще имат възможност да обменят опит и да се включат в различни мрежи за работа, в посока утвърждаване принципите на демокрация и пазарна икономика в света. Представители на Програма Достъп до Информация ще вземат участие в срещата.

Глобална инициатива за прозрачност (GTI) прие Харта за прозрачността на

международните финансови институции Хартата включва преамбюл и девет принципа: право на достъп, автоматично разкриване, участие в процеса на взимане на решения, право на търсене на информация, ограничени изключения, право на обжалване, защита на хората, разкриващи вътрешна информация, насърчаване свободата на информация, периодичен преглед на добрите практики. Според международната коалиция, която се бори за по-голяма прозрачност в международните финансови институции, последните трябва да се подчиняват на същите правила за отвореност и отчетност, както и националните обществени институции. Текстът на Хартата е достъпен на адрес: [http://www.ifitransparency.org/activities.shtml?x=44474&als\[select\]=44474](http://www.ifitransparency.org/activities.shtml?x=44474&als[select]=44474)

На 3 август г. Сенатът на САЩ одобри вече приетият от Камарата на представителите Закон за отвореното управление Новият закон ще доведе до важни промени в 41-годишния Закон за свобода на информацията на САЩ. За пръв път федералните институции ще подлежат на санкция за неспазване на срока за разглеждане и отговор по заявления. Освен това, заявителите, на които се наложи да завеждат дело, за да получат достъп до документи, ще имат право на възстановяване на съдебните разноски, дори и ако делото се прекрати, заради предоставяне на информацията. По силата на новия закон, институциите ще трябва да се отчитат по-съвестно за работата си пред Министерството на правосъдието. Създава се и Офис на омбудсмана към Националната администрация на архивите и регистрите на САЩ, чиято цел е разрешаване на конфликти между заявителите и федералните институции, както и наблюдение на работата на последните по изпълнение на Закона за свобода на информацията. "Това е малка стъпка към отвореното управление, но е огромен скок за Сената на САЩ", подчерта Том Блентън, директор на организацията Архив Национална Сигурност, една от водещите в кампанията за приемане на новия закон.

При кого отидоха "Катинарът" и „Завързаният ключ“ през 2006 г.?

За съжаление и двете негативни награди не останаха без призъори през 2006 г. "Златен катинар" бе присъден на Министерство на земеделието и горите за замените на земи по Черноморието, вследствие на което държавна земя е преминала в частни ръце на безценица; за отказ на документи, свързани с реституцията на гори

в Рила, принадлежали на царското семейство; за отказ на скици, придружени със съответните партиди на имоти, за които има съмнения, че са неправомерно предписани на минни "Бобов дол". Катинарът бе даден и за безучастие на регионалните дирекции на Министерство на земеделието и горите при незаконните строежи в Несебър.

През 2006 г. журито за втори път връчи и "Срамоти" в негативната категория за институция, която не изпълнява задълженията си по ЗДОИ и нарушава правата на гражданите. През 2006 г. "Срамоти" заслужи Национална здравноосигурителна каса (НЗОК) и кметът на Несебър. НЗОК заслужи порицанието си с това, че бе най-осъжданата институция по дела за достъп до обществена информация; че не изпълнява съдебните решения по дела за достъп до обществена информация; че макар и носител на негативната награда "Златен катинар" за 2004 г., не само че не е подобрила практиката си, а напротив - влошила я е. В резултат на неоповестяването на решения на Управителния съвет на НЗОК, пациенти по различни програми за безплатно лечение са претърпели големи материални, а наред с това и морални щети. Кметът на Несебър бе порицан за непредоставянето на официални документи, показващи злоупотреби с разпореждането с общински имоти в града.

„Завързаният ключ“ за най-абсурдно и смешно решение по заявление за достъп до информация отиде при Министерството на правосъдието за неизградена вътрешна организация за предоставяне на информация относно финансирането на неправителствени организации със средства от държавния бюджет.

Програма Достъп до Информация

София 1000,
бул. Васил Левски N 76, ет. 3, ап. 3
тел/факс. (+ 359 2) 988 5062, 986 7709, 981 9791
E-mail: office@aip-bg.org
www.aip-bg.org

Редакционен екип

Александър Кашъмов, Гергана Жулева, Дарина Палова, Диана Банчева, Катерина Коцева, Кирил Терзийски, Николай Маревков, Ралица Кацарска, Фани Давидова
Оформление Николай Маревков

*Ако желаете да подкрепите издването на информационния бюлетин,
може да направите това на нашите банкови сметки:
Булбанк АД - Клон Аксаков - банков код : 6217 6307 SWIFT код: BFTB BGSF
* сметка в ЛЕВА (BGN) IBAN: BG69 BFTB 7630 1022 5620 87
* сметка в Щатски долари (USD) IBAN: BG87 BFTB 7630 1122 5918 49
* сметка в Евро (EUR) IBAN: BG34 BFTB 7630 1422 5974 10
Вашата подкрепа ще бъде отбелязана в Интернет страницата на ПДИ!*

©Програма Достъп до Информация

Материалите в това издание са обект на авторско право.
При цитиране позоваването на източника е задължително.